

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Váár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereida, hogy a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.

Telefon hívószám 20

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 10 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak
Késziratok nem adatnak vissza.

Uj korszak felé.

Csikszereida, május 8.

Ma még sejteni is alig lehet, hogy mikor ér véget a világháború, azt azonban mindenki érzi, hogy bevégeződésével új korszak indul meg a nemzetek életében. A pusztítás munkáját minden téren az újjáépítése váltja majd fel, hatalmas lendület ragadja magával közéletünket és nem áll meg azon a fokon, ahol a háború kitörése előtt voltunk, hanem a fejlődés magasabb köreibé szárnyal velünk.

Es nem titkos megérzésből fakadó jóslat, hanem konkrét jelenségekből vonható logikus következtetés. Az osztályok érintkezése sohasem volt bensőségesebb, megértőbb, a szeretet munkálkodása huzgóbb, az egész társadalom tevékenysége tudatosabb és nagyobb arányú, mint napjainkban. Ifjú királyunk érett uralkodó bölcsesége jogok kiterjesztését, népjóléti intézmények szaporítását tűzi feladatául a kormánynak.

Ezek az erők ma még a háborus terhek elviselhetőbbé tételét szolgálják, a békekötés után azonban felszabadulnak és minden emberi számítás szerint megteremtik az anyagi és szellemi gyarapodás új korszakát, amelyet boldog reménykedéssel, áhítotva vár minden ember.

Nem szükség azonban, hogy tétlenül várjuk, minden embernek módjában áll azt siettetni, kisebb-nagyobb mértékben részt venni létrehozásában. Kétségtelen ugyanis, hogy annál hamarabb és annál kedvezőbb feltételekkel érhetjük el a békét, minél nagyobb mértékben rendelkezik vitéz hadseregünk a küzdelem anyagi eszközeivel s minél jobban megdöbentjük ellenségeinket pénzügyi téren való erőfeszítésünk nagyságával. Ennek az útja és módja pedig: a május tizedikén kibocsátott hatodik hadikölcsönnek tömeges, minden eddigit felülmúló arányokban való jegyzése. Ettől senki se maradjon távol, valakinek csak tehetségén áll, bár a legkisebb összegű kötvényt is egyszerre vagy részletekben megvásárolni. A magyar emberről azt mondják, hogy ha egyszer pörlekedésre adja fejét, az utolsó vánkásától is megváltik, csak hogy végig győzze a pert költséggel. Hát a világháború óriási perét sem veszítjük el s nem hagyhatjuk abba költség híján, ha mindjárt asszunktól vonjuk is el a falatot. Hiszen jön már az ítélet és mi leszünk a nyertes fél.

Jön már fényes hajnalával az új korszak. Ki nem akar akkor boldog lenni abban a búske tudatban, hogy erejéhez képest kivette részét a világháború ártalmától a terheiből?

A tisztviselők értekezlete. Gyalóky főispán akciója.

Csikszereida, május 8.

Tekintettel az élelmi és háztartási cikkek árának a háború kezdete óta folyton fokozódó emelkedésére és az említett cikkek beszerzésének nehézségeire, a tisztviselőknek immár elodázhatatlan existenciális kötelezőségevé vált, hogy beszerzési csoportokba tömörüljenek. E tömörülés biztosítja egyrészt tagjaik részére az elsőrendű tömegfogyasztási cikkeknek beszerzését, másrészt a nagyban való vásárlás előnyeinek kihasználását.

E beszerzési csoportoknak célja az, hogy olcsó és jó minőségű élelmi és háztartási, főleg pedig elsőrendű tömegfogyasztási cikkek nagyban beszerzenek és a beszerzett cikkek tagjaik részére, könnyen hozzáférhető módon, lehetőleg nagyobb mennyiségekben, a beszerzési és kezelési költségek alapján megállapított olcsó áron, a családtagok számára mértén megállapított arányban kiszolgáltassák.

A beszerzési csoportok ügyeinek intézését és vitelét az érdekelt alkalmazottak kebeléből alakított megfelelő, a szükséges kereskedelmi mozgékonyssággal rendelkező szervezetek látják el, a gyors lebonyolítást biztosító, minél kevesebb költséget igénylő eljárás mellett.

Miután a tapasztalat azt mutatja, hogy a beszerzési csoportok fényesen beváltak, a m. kir. pénzügyminiszter leiratban értesítette Gyalóky Sándor főispánt, hogy a már megalakult és ezután megalakulandó beszerzési csoportoknak forgatóke céljaira megfelelő összegű kamatmentes előleget engedélyez. Így a budapesti pénzügyi alkalmazottak beszerzési csoportjának 250,000 korona kamatmentes előleget engedélyeztet.

Nem kétséges, hogy Csikvármegye területén legalább is Csikszereidán és Gyergyószentmiklóson volna megalakítandó a tisztviselők beszerzési csoportja, ami annál könnyebben megvalósítható, mert mindkét városban életképes fogyasztási és beszerzési szervezetek működnek, melyeket a gondos előre látás a háború elején már életre hívott. A szükséghez képest azonban ezen beszerzési csoportok más tisztviselő góc pontokon, így Csikszentmártonon, Szépvizen és Gyergyótölgyesen is megalakíthatók volnának.

Mínt hogy a megalakítandó beszerzési csoportok számának és helyének megállapítása, a szükséges kamatmentes előlegek kifizetése és egyéb ezen kérdéssel összefüggő körülmények tisztázása beható eszmecsere igényel, Gyalóky Sándor főispán a legközelebbi

napokban értekezletre hívja össze a vármegye tisztviselőinek és alkalmazottainak összes hivatalfőnökeit, mely értekezletre hivatalosan lesz e kérdések tárgyában határozni.

Nem kételkedünk, hogy a főispán által kezdeményezett akció nagy fontosságát tisztviselőink e nehéz napokban fokozott mértékben érzik és sietni fognak annak mielőbbi eredményes megvalósításához segítőkészséget nyújtani.

— **Arz nyilatkozata. Erdély védve van.** Budapestről jelentik: Arz vezérkari főnök a Wiener Tagblatt főszerkesztőjének a következőket mondotta:

— A központi hatalmak katonai helyzete lehető legkedvezőbb. Német szövetségünk katonai erejében vetett bizalmunk rendíthetetlen, biztosan hiszünk, hogy az ellenségnek minden átíró kísérlete meg fog hiúsulni. Az Erdély kitűréséről elterjedt hír minden alapot nélkülöz. Erdély szűkebb hazám és minden ilyfajta eshetőség ellen vértelve van.

A háború.

Az angol-francia offenzíva kudarcra keltette rémületet az entente legügyesebb tollforgatói is hiába iparkodnak szépíteni. A tények erejével szemben tehetetlen a leggyafurtabb okoskodás és hatástalan a legtökéletesebb stílisművészet.

A nyugati szövetségesek veresége annál fájdalmasabban érinti a megriadt közvéleményt, mivel ellenségeink ezúttal is a legvakmerőbb hitegerésekkel helyezték kilátásba a döntő győzelmet.

Ha a francia és angol zsurnaisztika némileg is tekintetbe vette volna az orosz passzívítást, az orosz forradalom nyomán támadt helyzetet, jószolgatásukban tartózkodóbbak lettek volna. És ha már a párisi és a londoni kormány nem is tudott szabadulni attól az elfogultságtól, melylyel a németek erejét és ellenálló képességét kezdettől fogva lebecsülték, legalább körülnézhetek volna a saját táborukban, amely a rokkant és roskadozó nemzetek gyűlölethelyévé vált.

Józan ésszel vajon ki állíthatná, hogy Németország, Ausztria-Magyarország, Bulgária vagy Törökország képtelen a háború erőfeszítésére? Viszont ki tagadhatná azt, hogy Szerbia, Montenegró, Románia és Belgium ereje már teljesen megtört, hogy Olaszországot még a tavaszi napsugár sem serkeni offenzív felépésre és Oroszországnak kétségtelenül még mindig meglevő jelentékeny erőit a forradalmi állapot majdnem teljes téletlenségre készíti.

A már csak a kifáradt Franciaországra támaszkodó Anglia ily módon meg volt verve, mielőtt még megkezdte volna az arrai támadást. Azon erkölcsi és katonai fölény előtt, melylyel Hindenburg állotta útját a kitűnő felszerelésben s a tűzérégi túlsúlyban bizakodó angol-francia támadóknak, a gőg és elbizakodottság irányította offenzívának meg kellett hiúsulnia.

A súlyos áldozatu és amellett mégis eredménytelen tömegcsaták nemcsak a francia és

az angol népet ejtik rémületbe, hanem természetesen a leghátrányosabban befolyásolják a harcoló csapatokat is. És minél sürűbben fognak megismétlődni az áldozatellenes, sikertelen támadások, annál hamarabb ér majd véget a nyugati nagy hadművelet, melynek lezajlása és befejezése előtt a hivatalos Franciaország és Anglia alig kaphat a béketárgyalások megkezdésére.

A nyugati offenzíva sikertelensége csak elkedvetlenedést szülhet a franciák és az angolok szövetségeseinél is. Alexojev orosz generalisszimusa azzal biztatja ugyan a nyugati szövetségeseket, hogy segítsék őket, amint az időjárás kedvezőre fordul, de Cadornától rég megtanultuk, hogy az időjárásra való hivatkozásnak mi a tulajdonképpeni értelme.

A front egyéb szakaszain, mint az utóbbi napok jelentéséből tudjuk, az oroszok talán valamelyes harci tevékenységet kezdeményezhetnek, de nagyobb szabású hadműveletekről az adott viszonyok között szó sem lehet.

A buvárhajóharc csodás eredményei napról-napra fokozódnak. Most már az angolok sem merik tagadni a tengeralattiak vezérének voltát. A német jelentés szerint április hónapban újabb 118 000 tonna pusztult el és így a múlt havi eredmény megközelít, vagy talán meg is haladja az egy millió tonnát.

Az Amerikában tartózkodó angol-francia biszotóság érthető buzgalmat fejt ki abban az irányban, hogy Amerika lehetőleg gyorsítsa a kisebb térfogatu hajók építését. Az elfogadott típus a 3000 tonnás kereskedelmi hajó. Az amerikaiak már régebben azt tanácsolták az angoloknak, hogy a nagyobb hajók helyett inkább több, bár kisebb térfogatu hajókat építsenek, mert szerintük a buvárhajóvezérelés veszélyesebb intenzivitásából, ha például egy 15 000 tonnás helyett öt 3000 tonnás hajót kellene a németeknek elállítani. Az angolok, akik mindaddig makacsul ragaszkodtak a nagy térfogatu konstrukciókhoz, most rimánkodva kéri az amerikaiakat, hogy siessenek a kisebb hajók gyártásával.

Mindenki teljesítse kötelességét és jegyezzen a hadiküldetésre.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCAJA.

Szekerezések.

Irtó: Somlay Károly.

Mikor tavasszon az idő kinyílik és a vizek az Ölt meg a Maros lassacskán vissza szállanak medrökbe a gyergyói erdők szélén, a Borpatak és a Válye Száka völgyében néha mégis lehet látni a borvizet a góbát, a mint a lombosodó fák hűvöségében szekere mellett leugrottán, szép szóval biztatja két mokány lovacskáját.

A borvízzel való kereskedés hasznos pénzforrás volt. Az ember csak megtöltött Bor széken néhány száz litert a kútból, ládába rakta és Abrudbányán vagy egyebütt eladogálta az örménynek. Attól a körülménytől szokott süggni a borvíz piaci ára, hogy száraz vagy nedves időjárásról töltdtek-e a palackok; mert a száraz időben merített borvíz csipőn, esők után azonban izetlen.

A borvízzel való tavaszi szekerezés a csupa gyönyörűség. Az erdők illatoznak; az erdőknél ilyenkor már fénylik a fényörvény, a minok góbényelven „cserekltye” a neve és az ember eseme kéjjel röpök a vetésmezőkön, a hol a honcsoktársakon barázdabillegető polkázik, az aranyszínekkel szikrázó levegőben pedig pipakemadár csicserít.

A szekelyt a tél a salujához köti; mert a farkasnak is van foga, de a gyergyói hidegnek is van foga. Négy-öt hónapig hát nem lehet a saluból kimondulni. Húvem tavasszon, mikor kidugja kardalaku levelét az Ölt és a Maros partjain a kékfű kanzavirág és az oláh tuta-jonok eresztek árbofából tákolt tutajaikat a megismült folyókon, tavasszon kigyepől az ember az egérszerű lovacskákat az estállóból, megistatja a csidmát hájjal és a borvízzel elindul világlátni.

Kitartunk

eddig nagyszerű katonai sikereink mellett és teljesen felkészülve megyünk a végső megoldásnak elébe, — ez Arz báró vezéreztetésnek. A monarchia vezérkari főnökének hadi programja az ellenség kétségbeesett erőfeszítésével szemben. Erő, energia és nyugalom bővöleté árad e kemény szavakból. Három esztendő tengeri szenvedésének, véráldozatának semmi nyoma nincs rajtuk. Főlényes, morális és fizikai készség fölött kell rendelkeznie annak a hadvezérnek, aki ily bizonyos a maga hadseregének képességei fölől.

Mikor Arz báró még hadosztályparancsnok volt az erdélyi határon, egyik gyűjtő parancsát ezzel a szóval végezte: előre! Ez a győzelmes jelszó és utána a parancsnok keményen csattanó neve adta meg annak a székely fiukból álló hadosztálynak a népszerű nevét, amely ma is úgy hangzik még, hogy „előre Arz!” A székelyek mentek előre, ziláló táltosokon, mentek hóban, sárban, farkantyujuk szikrát hányt a fehér kövön és a szikzani havasok szikái vértől pirosodva mutatták a hős hazaszeretet országutját, mint egykoron Csaba királyfiét a tejút csillagmíriádjai. A nagyszerű vezér, aki Erdélyt megmenetesse az oláhok mohóságától, most az egész hadsereg élén érvényesítheti tudását és fanatizáló tehetségét.

Örömmel és büszkeséggel olvasni a lelkes odaadástól csengő szavakat, amelyekkel Arz báró a harmadik nyári hadjáratba indul. Rattenthetetlen férfiúi energia sugárzik belőlük. E békehajlandóságú világban nagyon jól hat az izig vérig katona kemény kijelentése, hogy a háboru egész eddigi folyamata a központi hatalmak fényes győzelmeinek sorozatát mutatja. Emlékezni kell erre, ha majd mérleget készítenek a béke fölől ta-

nácsokzó diplomaták. Várjuk és kívánjuk a békét, mert védelmi háborut folytatunk, de amíg érett gyümölcsként élénk nem hull, addig felemelt fővel megyünk az új fejlemények elé és bizalmunk, reménységünk, minden akaratunk ebben a két lelkes szóban összpontosul Előre Arz.

A tisztviselői fogyasztási szövetkezet köréből

Amint értesültünk, a szövetkezet vezetőnéget igen kellemetlenül érinti a tagok azon részének eljárása, akik az üzletvezetővel szemben kíméletlenkedni, sőt gorombáskodni szoktak.

Ugy látszik igen sokan figyelmen kívül hagyják, hogy a jelenlegi üzletvezető: Gál Ferenc tulajdonképp szivességből végzi ezt a nagy felelősséggel járó nehéz munkát és mindezért semmi fizetés vagy díjazásban nem részesül. Mondanunk sem kell, hogy ez a jelentékeny megtakarítás a közönség javára van, mert kisebb lévén a fenntartási költség, olcsóbban lehet az egyes cikkeket forgalomba hozni.

Érdeke tehát a szövetkezet minden tagjának, hogy az üzletvezetővel szemben megkülönböztetett viselkedést tanúsítson és önértéket mértő viselkedése által, Gál Ferenc helyzetét elviselhetetlenné ne tegye.

Sok panaszra ad okot az is, hogy a tagok az igazgatóság kifüggesztett rendelkezését nem veszik figyelembe. Például nincs megengedve senkinek, hogy a kiszolgáló asztalokon belül kerülve főköket húzogathasson ki a kutaszomatászon ott, ahol tulajdonképp másnak keresni valója nincs, csak a kiszolgáló személyzetnek.

A szövetkezet igazgatósága olvassa a vásárló közönségtől, hogy az itt előadottakat szívesen meg és radikális intézkedéseket ne provokáljon.

(Ez a legkevésbé, amit az igazgatóság méltán elvárhat. Ne, meg az is, hogy a ki nem vásárol, vagy már bevásárolt, az üzletben kasszinót ne csináljon. Szerk.)

Pantók Eszter szent borvizet fuvarozott Borzékáról Abrudbányára. Hatalmas, inas-csombos férfi ökolme; majd megpattant láb-zárán az abapoztóból szobott, zsinóros harisnyanadrág; a mellén alig ér szőlet a hímes-virággal kivarrt fekete bőrmellény. A derekán pedig bogláros szilj hivalkodik.

Gyulafejérvárott egy vendégfogadóban abrakolták a loval; ő maga a koremacsözabában tarlusznyákból szalonáztatott.

Időközönként ki kitélt a lovakra, hogy nem pipálnak-e? Mert a ló a fejét rázogattja, ha kifogyott a szecska vályuból az abrak. Mikor fejét rázintja a ló, azt mondja a góbé, hogy pipál a ló; hát ilyenkor újfent szecska, szbot vagy törökbuszát kell eléje adni, hogy a horezu uton ki ne dőljön a rud mellől.

A mint kitélt Eszter az udvarra, csak meggömbölyödik ám az orcája, megvilámodik a nagyot kiált.

Hadd lám csak, ahajt vagyon a szekér állás alatt az Alojzi komám is Balborról a szekérről!

Borzékot és Bálbort csak a Bükkhavan választja el egymástól; Eszter és Alojzi hát ismerősök. Komák. A bálbort Alojzi sincsen ugyan olyan finom bőrbő, mint a borzékai Eszter. Szennyes bakfanyágra lötyög a láb-zárán, a felhőtontet takaró szokmányt is mintha száz pókháló polyhéből varrták volna. A külsőbelli lényeges eltérés mellett is kobei komák ők.

— Szervusz, tesvér! Mit csinál otthon Bálboron a komám azazon, he? S a keresz-jányom. a Marsóka, he? S kejd hová ügyek-zik a szekérről, he? kérdezi Eszter a komától.

Borvízzel kárhozokodok eppeng. Hat láda vizecskaét furmányozok Abrudbányára az örménynek — feleli Alojzi és egy marok pulisz-kát dug a fogai alá.

En is ahajt valék, Abrudbányán. Mán el is adogattam vala a borvizet. A pokolvar hányja ki azt az örményt, bizony letöré a vizecska árát a lator.

— Adjon az Isten néki áldást, egészséget jujjal, szerencsés napokat tele buval, bajjal! Majd csak ellenzek véle én is valamiégesen a borvíz dolgában.

Mondok, Alojzi komám, meginnánk oda-bent egy liter borocska. Táncos borocska.

Keréczárom sincsen, komám. Péncsem annyi van, mint szőr a talpamon. Honnét tegyek én a bornak szerét, he? Még látópoharat he láték egy év óta a borból.

A füzetség miatt ne öregítse magát kejd Majd én állom a literke árát, mett telik az örmény bankójából.

— Sz ha eppeng szlvsos lesz Eszter komám. Menjünk hát a szobába — szeméremkedik tisztességgel Alojzi a bemennek a korecsába.

A borocska a góbék elé alkalmazza a csapos. A borzókai ember hát tölt a két pohárba s kínálja Alojzit:

Bajuzra jár a pohár. Igyunk, komám!

Keccé se mongya, komám, mett szót fogadok — hűmüög hajuszát sodorítva Alojzi.

— Dicserjük az Urat!

— Hogy az Isten minket meg ne áldjon, arról szó sincsen — kocint a bálbort ember és leszak.

A kármentő mellett is mozog valaki. Az öreg Gyuracska, a furulyás türelmetlenül himbálja magát a szegellethen a lócán és laposakat pislog a borívók felé.

— Fújd rá! — bátorítja Eszter az öreg és egy ital borral meg is becsüli.

A muzikás hát megfuvintja a szeszszasz-mot, Eszter pedig csöndesen meg-megüti a

Augusztai főhercegnő a háboru után gyakrabban a Székelyföldre jön.

Fenséges vendégei voltak — mint ismeretes — a múlt héten Marosvásárhelynek Augusztai főhercegnő és József főherceg személyében, akik többek közt meglátogatták az internált táborban levő székely menekülteket. A főhercegnő és fenséges férje hosszasan időztek a menekültek közt, szeretetteljes érdeklődéssel kikérdezték, vigasztalták őket és a szegény menekültek nagy örömmel vették Augusztai főhercegnő azon kijelentését, hogy személyesen bejárta szülőföldjüket is és hogy nemsokára Gyergyó Ditró, Remete faluba is hazatérhetnek.

A főhercegnő és a főherceg meglátogatták a kórházakat, bejárták a várost, sőt moziban is voltak a megemlékezés a kulturpaletán. Augusztai főhercegnő kihallgatáson fogadta Bernády főispánt, aki megköszönte a felségnek a város iránti érdeklődését. A főhercegnő elismeréssel nyilatkozott Marosvásárhely fejlett kulturintézményeiről, a menekültek példás gondviseléséről a végül azon reményét fejezte ki, hogy fenséges férjével együtt gyakrabban jön majd a háboru után a Székelyföldre, annál is inkább, mivel a híres görényi vadászterületet és vadászterületet a főhercegi pár bérbe vette. A főhercegnő és fenséges férje elutazásuk előtt Libits jószágigazgatóval a görényi vadászterületet is meglátogatták.

A hadikárok tárgyalása.

Csikszereda, májns 8.

Lapunk legutóbbi számában megjelent közleményre az alábbi sorokat vettük:

A Csiki Lapok tek. Szerkesztőségének Helyt.

A Csiki Lapok legutóbbi számában a hadikárfelvévő bizottság működésére nézve azt a kifogást olvastuk, hogy naponkint keveset dolgozunk. — Ohajtandónak tartaná e szerint a Csiki Lapok, ha vásár- és ünnepnapokon is, továbbá, ha délután is üléseznek a kárfelvévő bizottság.

E kifogásra legyen szabad röviden a következőkben válaszolni:

A bizottság naponkint d. e. fél 9-től délután fél 1 óráig tárgyal a felekkel. Dolgozni

azonban ezen időn kívül is dolgozik, mert a kárbejelentések másnapi előkészítése, az egyes bejelentések összegelése, jegyzékbe foglalása és mérlegelése szintén időt kíván, úgy, hogy a tárgyalásra megjelölt idő tulajdonképpen csak formások elintézésére szolgál. A fél szóbeli meghallgatása, pótbjelentések elbírálása, a bizottság megállapításának kihirdetése, a fél aláírásának bevétele stb.

Vásár- és ünnepnap a bizottság azért nem tárgyal, mivel a bizottság tagjai is emberek és nem gépek. De ezen kívül a bizottság tagjainak is vannak a tárgyalási dolgokon kívül másféle hivatalos és nem hivatalos ügyei. Ezeket is csak el kell látni. Lelkiismeretes és alapos munkát — úgy az egyes fél, mint a kincstár érdekére való tekintettel — pedig lóhalálában végezni nem lehet.

Arra kérjük, tehát a Csiki Lapok tek. Szerkesztőjét, hogy nehéz helyzetünket — még nehezebbé tenni — hasonló s a közönség megnyilvánuló türelmetlenségét még fokozni hivatott cikkeikkel, ne igyekezzenek, mivel arra a bizottság igazán nem szolgált rá, különösen itt, hol a kárbejelentések nagy részének helyes elbírálása igazán nehéz.

Fogadják a tek. Szerkesztő ur hazafias tiszteletünk nyilvánítását.

Csikszereda, 1917. május 8-án.

de Place József vicomte,
biz. tag.

Ruzsics Lajos,
biz. tag.

dr. Ujfaluai Jenő,
polgármester, b. elnök.

Gál József,
biz. tag.

E sorokhoz a magunk részéről kijelentjük, hogy közleményünkkel mi a hadikárfelvévő bizottság napi munkaideje fokozásának szükségét hangsúlyoztuk, tekintettel a tárgyalások mielőbbi befejezésének nagyfontosságára, de ezzel egy szóval sem mondtuk azt, hogy a bizottság tagjai nem dolgoznának eleget, sőt elismerésünknek adtuk kifejezést az eddig végzett munka felett. A napi tárgyalási idő fokozását úgy gondoltuk és ennek kifejezést is adtuk, miszerint semmiféle akadályt nem látjuk annak, hogy a bizottság tárgyalásait folytassa délelőtt és délután és pedig olyképpen, hogy délelőtt a polgármester, délután törvényes helyettese elnököljön, amint ez a többi vármegyékben is történik. A törvényhatóság részéről kiküldött bizottsági tagnak szintén van törvényes helyettese és ez az intézkedés éppen azért történt, hogy az eljárás gyorsabb legyen és a tagok egymást felválthassák. A két nem helyettesíthető tag pedig szintén min-

den akadály nélkül — amennyiben a délelőtt-délutáni tárgyalás kimeríti — felváltva vehet részt a tárgyalásokon, annyival is inkább, mert a belügyminiszter éppen az eljárás annyira fontos gyorsítása céljából úgy rendelkezett, hogy a tárgyalások akkor is folytatandók és megtartandók, ha az egyes szakminiszteriumok kiküldöttjei a megjelenésben akadályozva vannak vagy más irányban vannak elfoglalva. A fenti eljárással a felváltva működő elnökön kívül két bizottsági tag állandó jelenléte biztosítva volna és a nem működő bizottsági tagok az előkészítéssel is foglalkozhatnak azon időben, mikor a tárgyaláson részt nem vesznek. Az érdemi tárgyalások előkészítésén pedig a város tisztviselői segédkezhetnek, amint ezt máshol is teszik.

Oly nagyfontosságú ezen ügyek mielőbbi letárgyalása, hogy mindenesetre valamelyes intézkedés teendő az eljárás gyorsítására, mert az erdélyrészi ellenség által sújtott vármegyékben a hadikárfelvételek részben már befejeződtek, részben a befejezéshez közel állanak, a mienk pedig a jelenlegi eljárás mellett talán 8—12 hónapig is el fog tartani. A kormány siet a kártérítési előlegekkel, mert ezt megköveteli a normális élet mielőbbi helyreállításának szüksége, de ezek megállapításánál a legigazságosabb és legmegbízhatóbb alap a szenvedett kár bizottsági megállapítása volna.

Végül még azt is megjegyezzük, hogy a kereskedelemügyi miniszter, amint lapunkban már közöltük, még egy újabb bizottsági tagot is küldött ki Jesch László szegedi felsőipariskolai tanár személyében. Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Zita királynő születésnapja. F. hó 9-én, szerdán délelőtt 9 órakor Zita királynő Ö Felsége születésnapja alkalmából a helybeli róm. kath. plebánián templomban ünnepélyes istentisztelet tartott.

— Személyi hír. Gyalóky Sándor főispán és Fejér Sándor alispán a közéletmezés, a visszatelepítés és tavaszi gazdasági munkák elvégzése megvizsgálása végett vasárnap délután Gyergyóba utaztak. Visszatérésük után a csiki részeket is beutazzák, hogy a közigazgatás működéséről és legközelebbi teendőiről személyes meggyőződést szerezzenek.

Törvényhatósági közgyűlés. Értesülésünk szerint Csikvármegye törvényhatósági bizottsága, kilenc hónapi hosszú szünet után, június elején közgyűlést tart.

csidmája szarát, miközben a tulipános mestergerendára vetigéli a szemét és dalosan morogja a sipszóba, hogyhát: Hajadiri dongó dullaré...

Szuroksetét lett, mire a vigadozással elkészültek.

— Az eső bár hulldogál, komám, mindszáltalán az utas mehet — állapítja meg Álojzi a tényt és elkövetkesik a komától.

A lovakat megitatják a kútnál, aztán szekerek elé hámozzák őket és szépecskén elindulnak a szekérállás alól. Esvány haza Borsókra, Álojzi Abrudbányára.

A béli ember bajnaltáján ért Abrudbányára. Egyenesen az örmény boltja elé áll a szekérrrel.

— Borvizet hozék ténsuram. Hát ládika borvizet hozék. Mindegyik ládikában szás üveg vagy. Ha meg tudnánk alkudni — köszönti az álmos örményt.

— Csalmigás! Kinek kell most a háboruban a borviz? — morog Lukács ténsur és elkendi az alkut a góbéval.

Végre megtörténik az árkötés. Az örmény leveszi a szekérderekről az első ládát, aztán ránez a góbéra és mérgesen kiáltja:

— Ne bolondozzál, komám! Üres a ládád. Csak törött üvegek csirimpáznak a ládádban.

— A fővaló Isten bárhová tegye a ténsurat, má hogy mondhat ilyen, he? ! Hogy csak törött üvegek vannak a ládikában, he? Sz én magam merítém s dugaszolám s tevém fel az üvegeket a szekérre. Eppeng hatszáz üveget raktam vala vízzel a ládikákba. Hát hogyan lennének üresek s törötték az üvegek, he? — pattog egészen a góbé és maga is megemeli a ládikát.

A láda bizony könnyű. Kinyitják a tetejét, és uramra, csak néhány szott üveg van

benne. A második láda is üres. A harmadik szintügy. A többi is üres.

— Mit csináljak most? Mi történt vélem az uton? A manó megitta a borvizecskeket az uton... A tüzláng vesse fel a dolgát!... Biog én furcsának találám, hogy a lovaim olyan könnyen vivék a szekeret a hegynek fel — dörmögi szégyenkezve Álojzi és etetés nélkül megfordítja a lovakat Gyulafejérvár felé.

Az uton egyre azon marta a fejét, hogy voltaképpen hová is lett a ládikákból a borviz.

Hanem Esvánnal is furcsa eset történt. A két lovacska alig bírta cipelni a szekeret a sáron.

— A metyeg essék a bőrötök alá, máskor bezzeg repültetek az üres ládakkal! Most? Most úgy czammog a két girbe, mintha tele ládákat vinnének — boszuskodott a góbé.

A lovak unottan, fáradtan rakták patáikat. A szekér nyikorgott, mintha súlyos teher alatt ragyodoznék. Már látszottak a Nagykő égnei nyuló csompói, sőt a borszéli torony keresztje is előbukkant a tavaszi ködökből. Távolról a havasi folyamnak, a Bisztriczórának a zugását is lehetett hallani. Alig várta Esvány, hogy otthon legyen.

Döltáján állított be a szekérrrel az udvarára. A lovakat az istállóba köti s bemegyén a kisházba, a hol az asszony török buzát darál a kézimalmon.

— Eriggyél, Penzsi, s ragd le a szekérről a vizes ládákat s hagyinyáld őket a csürbe — mondja Esvány az asszonynak s vetkőződik.

Az asszony kimegyén a szekérhez, de mihamar visszajön.

— Halláje kejd? Nem adá el kejd a borvizecskeket? — kérdezi az urától.

— Mit beszélsz? S mit csudálkodol, he? Honne adtam volna, mikor eladtam vala jó áron? — feleli Esvány.

— Hájszen ott vannak a ládikák a szekeren! Egytől-egyig tele vagy. vizzel.

— A szomszédba ment az elméd? Mán hogy volna tele a láda, mikor az abrudbányai örmény megvevé a vizet. Ki is fűzette vala az arát. Ott vagy a pénz a fuyllárisban.

— Mondok, hogy visszahozá kejd a vizet.

— Ne mérgesítsél, Penzsi, mett a nyakad közé nyulok a tenyeremmel.

— Jédus! Még ó beszél! Hát nézje meg a ládákat kejd is. Halláje kejd!

Ennyi isztrongálás után ki kellett menni a szekérhez... Hát... Hát valóban igazat mond az asszony... A ládák szüinig vannak borvizes üvegekkel.

— Engemucscse! A gyehenna gyulassa meg, úgy esett vala a dolog, hogy mikor visszafelé jövök Abrudbányáról, a gyulafejérvári vendégfogadóban éjjelíg danolászatánk a béli-bori komával, az Álojzi komával. Ó eppeng borvizecskeket vive a bányai örménynek.

— S beiszogatának s bolond fővel elcsérelték vala a sötétben a szekereket... Hogy ilyen csufra veté kejteket az ital... Ó én csiksomlyai szépséges szüizanyám! — rög a menyecske.

— A bor biony belészöl néha az ember dolgába — morgott Esvány és rádopta törődött testét a tornyos nyoszolyára.

Elaludt. Álmaiban is hallotta talán a gyulafejérvári Gyuracsokó sipján a hajadiri dullarét.

A háboru vihara elsodorta a borvizes góbét. Viz csak volna, de üveg nincsen és székely nincsen. A lövészárokban emberkednek és mesélgetnek, ha legörbül a Döncölészekér csillagtengőlye.

— **A király a VI. hadikölcsönről.** Őfelsége a következő sürgönyt intézte a pénzügyminiszterhez: A VI. hadikölcsön előmunkálataira vonatkozó jelentését tudomásul vettém. Hálával gondolok az eddigi hadikölcsönöknél a lakosság összes rétegeinek rendkívüli teljesítményeire és annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a magyarországi tőke és a megtakarítások felettrendelkezők nagy köre, a háboru szerencsés befejezésére különösen fontos mostani időben, újból teljes értékű bizonyítékát fogja szolgáltatni törhetetlen anyagi erőinknek és hajthatatlan elhatározásunknak. Én 12 milliót jegyzek a VI. magyar hadikölcsönre.

— **Kitüntetés.** A király a háboru tartama alatt teljesített kiváló szolgálatai elismeréséül Pap Farkas marosvásárhelyi királyi ítélőtáblai elnöknek az I. osztályu polgári hadiérdemkeresztet adományozta.

— **Választások a városnál.** Csikszereda város polgármestere a belügyminiszter rendelete folytán a napokban pályázatot hirdet a városi főjegyzői, műszaki tanácsosi és számvévi állásokra.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Zareczky Jenő határrendőrségi fizetésnélküli hivatali segéd tisztet ideiglenes minőségben a XI. fizetési osztály 3. fokozatába határrendőrségi hivatali segéd tiszté kinevezte.

— **Áthelyezés.** Selávik Ferenc főgimnáziumi tanárt a brassói román. kath. főgimnázium magyar-latin tanszékére helyezték át. Az ambiciozus tanár távozása érzékeny veszteség társadalmunkra, melynek érdekében ritka ügybuzgalommal és tapasztalt szociális érzéssel tevékenykedett. Nem volt jóformán hazafiás és jótékony célú társadalmi mozgalom, melyben részt nem vett volna. Közérdekű cikkeivel éveken át sűrűn felkereste lapunkat, melynek igen szívesen látott szorgalmas munkatársa volt.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Kovács Albert dr. ügyvédet a csikszeredai kir. pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű adóügyi biztossá a VIII. fizetési osztályba kinevezte.

— **Előleges kártérítési segélyek.** Lapunk legutóbbi számában hírt adtunk arról, miszerint a kormány elhatározta, hogy nemcsak az erdélyrészi ellenséges betörés alatt kárt szenvedett tisztviselőknél, hanem a birtokosok, kereskedők és iparosoknál is előleges kártérítési segélyeket nyújt. Ezt a hírt az érdekelt károsultak igen nagy megnyuzvással fogadták. Ezúttal közölhetjük, hogy Kóós Mihály miniszeri tanácsos, az Erdélyrészi Visszatelepítő Bizottság elnöke már a jövő héten városunkba érkezik és vármegyénk főispánjával érintkezésbe lépve, nyomban elbírálják az eddig beérkező kérvényeket. Ebből kitetszőleg a kormány nagy súlyt helyez arra, hogy az eljárás soronkívül bevezettség, az arra rászorult károsultak az előleges segélyeket mihamarabb megkapják és azok felhasználásával a normális gazdasági élet rövidesen helyreállíthatassék. Addig is, míg a legközelebbi napokban az eljárásra vonatkozólag részletes rendelkezések adatnak ki, leghelyesebbnek vesszük, ha érdekelt károsultak körében részletesen előadják a szenvedett kárt, kitüntetik a bejelentett vagy már megállapított kár összegét és azt a maximális összeget, melynek engedélyezése esetén a gazdasági, kereskedői vagy ipari üzem megindítható és fenntartható. Természetesen szó lehet arról is, hogy ott, ahol lehetséges, természetben (gazdasági eszközök stb.) nyújtanak segélyt. A kérvények a helyi hatóságok (községi előjáróság, főszolgabírók, polgármesterek) igazoló és véleményező záradékával ellátva a vármegye főispánjához adandók be és bélyegmentesek.

— **Ruha és cipőkiosztás.** A Zita királyné Ő Felsége legmagasabb védnöksége alatt álló „Pro Transsylvania” országos segítő bizottság által a vármegye főispánjának a csiki menekült gyermekek részére küldött mintegy 12.000 darab ruhát és cipőt aránylagosan megosztották a polgármesterek és főszolgabírók között. A ruhák és cipők 15—16 éves korig borsólag fognak kiosztani. Ezenkívül van circa 1000 darab bakkanes arra rászorult felnőttek részére. Aki igényt tartanak a ruhákra és cipőkre, jelentkezzenek a községi előjáróságoknál, mert a kiosztás ebben a hónapban felelősen, valószínűleg 1—2 héten belül közzétart fog megtörténni.

— **Städler Frida előadásai.** Städler Frida, a Societas Művelődés Társulat vármegyénk-

ben is előnyösen ismeri tagja, Sepsisz-utgyörgyön e hét csütörtök, péntek és szombat napján előadásokat tart a társadalmi tevékenységről, az egyesületi életéről és a szociális tevékenység módszertartásáról.

— **Halálozás.** Özv. Magyaróssi Imréné szül. Albert Klára folyó hó 2-án 61 éves korában Csikszentmártonon elhunyt. Temetése folyó hó 5-én nagy részvét mellett ment végbe. Elhunytban dr. Cziriák Ambrus csikszentmártoni körorvos által gyászolja.

— **Kinevezés.** A király dr. Kovács Miklóst hadbíró-főhadnagygyá nevezte ki.

— **Árdrágitók büntetése.** A csikszeredai rendőrkapitány Kapu Lászlónét, kinek a Köhid mellett, a Grünwald-féle házban van üzlete, szalonnának maximális áron felüli árusításáért 125 korona pénzbüntetésre és a készletek elkobzására ítélte.

— Szöcs Ferencné madéfalvi lakos városunkban a tej literjét 1 koronáért árusította. Árdrágitási ügyét a napokban tárgyalta Puskás Imre rendőrkapitány, ki Szöcs Ferencné 3 napi elzárásra, mint fő- és 50 korona pénzbírságra, mint mellékbüntetésre ítélte. Ezenkívül egy egész sereg árdrágitó ellen foly a rendőrségen a kihágási büntető eljárás.

— **Hősi halál.** Simon Nándor, a m. kir. 24. honvédgyalogezred tartalékos, 24 éves korában, a harctéren szerzett betegsége következtében április 26-án elhunyt. Temetése a szülői házból, Csiktaploczán április 29-én igen nagy részvét mellett ment végbe. Elhunytban Simon Ede fiát vesztette el.

— **Adományok Csikszereda városnak.** Branczky József nagykarolyi kegyesrendi tanár Nagykarolyban széleskörű lelkes és hazafias akciót fejtett ki a románok által felgyújtott Csikszereda város károsultjainak segítsége érdekében. A derék tanár fáradhatatlan agitációjának már eddig is igen szép eredménye volt, mennyiben közel 1500 korona adomány folyt be Nagykaroly város pénztárába.

Csikszereda város javára Nagykaroly város által gyűjtött összegből befolyt:

1. Rédei Károly ur	gyűjtőívén K.	226.—
2. Branczky József ur	»	137.—
3. Schönfeld Lázár ur	»	132.30
4. Papp János ur	»	120.—
5. Orosz Lajos ur	»	119.—
6. László József ur	»	84.50
7. Lőrinc Lajos ur	»	81.80
8. Májherhofer József ur	»	70.—
9. Görög József ur	»	62.20
10. Albaney Mihály ur	»	45.50
11. Drágus István ur	»	42.08
12. Gindele Ignác ur	»	42.—
13. Meszessy Ferenc ur	»	41.70
14. Vida Sándor ur	»	38.90
15. Fézer János ur	»	33.—
16. Kirilla Adolf ur	»	32.60
17. Ifj. Nagy Antal ur	»	30.80
18. Asztalos Sándor ur	»	27.—
19. Strohmayr Ferenc ur	»	26.50
20. Szendrey Jenő ur	»	24.70
21. Rosenberg Bernát ur	»	11.—
22. Lőrinc György ur adománya	»	5.—
23. Marián Ferenc ur	»	4.—
24. Komáromy István ur	»	2.—
25. Lochmájér Márton ur	»	2.—

Összesen: 1441.58 K
mely összeg a városi pénztárba letétbe helyeztetett. Nagykaroly, 1917. április 3. Feifer Ede számvevő.

— **Drasche-Lázár Alfréd előléptetése.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király thordai Drasche Lázár Alfréd miniszeri tanácsosi címmel és jelelőgel felruházott miniszeri osztálytanácsost, miniszeri tanácsossá nevezte ki. A királyi kegy Drasche-Lázárban méltó embert ér, aki a sajtófőnök nehéz és felelősségteljes munkáját évek óta teljes ráteremtéssel és fáradhatatlan munkacrével végzi és különösen a mai sokszorosan megnövekedett háborus időkben bizonyította be kiváló képességeit, amidőn a kormányzat és a sajtó érdekeit finom tapintattal és hozzáértéssel tudta összeegyeztetni. Előléptetésének bizonyára meleg visszhangja lesz a közönség körében is, ahol nem rég Tűzpróba című könyvével, mint szépirodai szerzett nagy és megérdemelt népszerűséget.

— **Májusi előléptetések.** — mint a Külgügy-Hadügy értesül — ugy a cs. és kir. közös hadsereg, mint a m. kir. honvédség részéről e hónap közepén fognak megjelenni. Az előléptetettek teljes névsorát a Külgügy-Hadügy egész terjedelmében közölni fogja. A kitüntö-

katonai hetilap mai száma ismét gazdag tartalmu. Nyárády Jenő főhadnagy az orosz harctéren készült művészi terpasztala ékesíti a címlapot. Kadár József tábóri lelkes leendőletes verset írt, Pilch Jenő alezredes pedig egy főhadnagy esodás megmeneküléséről emlékezik meg. Szokolay Kornél külpolitikai cikke, dr. Scholtz Oszkának a rokkant katonák kertgazdálkodásáról írt értékesese, dr. Bro Ödön főorvosnak a tropusi megbetegedésekről szóló fejtegetése, hírek, katonai tanácsadó, a Rendeleti Közölközök tartalma, büntetőjogi határozatok, képek, rajzok, stb. egészítik ki a gazdag tartalmu számot. Előfizetési ára 6-K. Kiadóhivatala Úllői ut 11—13. szám alatt van.

— **Az árvaházi növendékek visszatérése.** Nap nap után örömmel látjuk, hogy vármegyénk elhagyott városában és községeiben újra megindult az élet, az elhagyott tűzhelyek újból benépesülnek, mindenki elfoglalja régi helyét és szorgalmas munkával helyre állítja a gazdasági élet régi megszokott rendjét. Az elmenekült lakosság nagyrésze már visszatért és rövid időn belül igen kevés lesz azok száma, kik még nem térhetek vissza tűzhelyeikhez. A tavaszi gazdasági munkák mindenütt serényen folynak, a Visszatelepítő Bizottság vetőmagról bőségesen gondoskodott és ma már elmondhatjuk, hogy a tavaszi gazdasági munkák tulnyomó részben be vannak fejezve. A munka hátralevő része még e hónapban befejezést nyer és akkor vármegyénkben nem lesz művelés alatt álló föld, mely bevetve nem volna. Amint értesülünk, a csiksomlyói árva- és szeretetház 61 növendéke, 6 apáca és 2 apácjelölt kíséretében, Hajdudorogból május 7-én elindult, hogy visszatérjen kedves otthonába. A szorgalmas kis kezek még idejekorán érkeznek, hogy szép kertgazdaságukat újból gondos ápolásukba vegyék.

— **Hősi halál.** Molitórisz Lajos djubai román katolikus tanító, a 71. gyalogezred zászlósa, a kis és a nagy ezüst vitézségi érem tulajdonosa, a déli harctéren az ellenség golyójától találva hősi halált halt. Almási Balogh József, az eperjesi 3. honvéd tábóri ágyúezred századosa tavaly október 23-án az oláhok elleni küzdelemben hősi halált halt. Bajtársai ideiglenesen Csikszeredán temették el, most pedig a családja hasabozatta és a Nemessányi-család, a feleségének családi sírboltjában temettette el. Maurer Mihály műegyetemi hallgató, tartalékos honvédtűzerhadnagy, ütegparancsnok, a hadiékítményes harmadosztályu katonai érdemkereszt tulajdonosa, az erdélyi harcokban, orosz gránátlovóestől találva, huszonegy éves korában hősi halált halt. Holttestét most szülei Gyergyószentmiklósról hazahozatták Temesvárra és az ottani ferencvárosi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Az Agrár Takarékpénztár csikszeredai fiókjának folyó évi április hó 25-én működését ismét megkezdette.

115. szám.

1917. m.j.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Csikvármegye magánjaval tulajdonat képező, a taploczai határban Nagy ré t dűlőben fekvő kaszáló 1917. évi fűtermését Csikszeredában, a magánjavak igazgatóságának helyiségében

1917. május 18-án d. e. 9 órakor nyilvános árverezésen haszonbérbe adom.

Kikiáltási ár 100 korona.

A megígért haszonbér, haszonbérlet által az árverezéskor készpénzben azonnal lefizetendő.

Csikvármegye magánjaval igazgatósága.
Csikszereda, 1917. évi május 9-én.

Dr. Kovács Gyárfás,
Igazgató helyett.